

DE ONDERWIJSVISITATIE **Ergotherapeutische Wetenschap**

Een evaluatie van de kwaliteit van de Master of Science in de
Ergotherapeutische Wetenschap aan de Vlaamse universiteiten

www.vluhr.be/kwaliteitszorg

Brussel - oktober 2014

vluhr

**DE ONDERWIJSVISITATIE
ERGOTHERAPEUTISCHE WETENSCHAP**

Een gedrukte versie van dit rapport kan tegen betaling bekomen worden bij de Cel Kwaliteitszorg.

Ravensteingalerij 27
1000 Brussel
T +32 (0)2 792 55 00
F +32(0)2 211 41 99

Het rapport is elektronisch beschikbaar op www.vluhr.be/kwaliteitszorg

Wettelijk depot: D/2014/12.784/38

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER VAN HET BESTUURSCOMITÉ KWALITEITSZORG

Voor u ligt het rapport van de visitatiecommissie Ergotherapeutische Wetenschap. Deze visitatiecommissie brengt met dit rapport verslag uit over haar evaluatie van academische opleiding in de Ergotherapeutische Wetenschap. Daarbij geeft zij toelichting bij de oordelen en aanbevelingen die resulteren uit het kwaliteitsonderzoek dat zij heeft verricht bij de bezochte opleiding. Dit initiatief kadert in de opdracht van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR) betreffende de externe kwaliteitszorg in het Vlaamse hoger onderwijs.

Het visitatierapport is in de eerste plaats bedoeld voor de betrokken opleiding. Daarnaast wil het rapport aan de maatschappij objectieve informatie verschaffen over de kwaliteit van de geëvalueerde opleiding. Daarom is het visitatierapport ook op de webstek van de VLUHR publiek gemaakt.

Dit visitatierapport geeft een momentopname weer van de betrokken opleiding en vertegenwoordigt daarmee slechts één fase in het proces van blijvende zorg voor onderwijskwaliteit. Immers, al na korte tijd kunnen de opleiding gewijzigd zijn, al dan niet als reactie op de oordelen en aanbevelingen van de visitatiecommissie.

Graag dank ik namens het Bestuurscomité Kwaliteitszorg van de VLUHR de voorzitter en de leden van de visitatiecommissie voor de bestede tijd alsook voor de deskundigheid waarmee zij hun opdracht hebben uitgevoerd. De visitatie was ook enkel mogelijk dankzij de inzet van velen die binnen de opleiding betrokken waren. Ook hen willen wij daarvoor onze erkentelijkheid betuigen.

Hopelijk wordt dit rapport ervaren als een kritische weerspiegeling van hun inspanningen en als een bijkomende stimulans om de kwaliteit van het onderwijs in hun opleiding te verbeteren.

Nik Heerens

Voorzitter Bestuurscomité Kwaliteitszorg

VOORWOORD VAN DE VISITATIECOMMISSIE

Het beroep van ergotherapeut is sinds jaar en dag gericht op individuele en groepen cliënten in de maatschappij. De vraagstukken waarmee ergotherapeuten worden geconfronteerd kenmerken zich veelal door de complexiteit, waarbij in de analyse en toepassing van de interventies zowel aandacht is voor de mens, de omgeving, en de betekenisvolle activiteiten van deze cliënt(en). Met een toenemende vergrijzing, als mede het toemen van het aantal chronisch zieken in de maatschappij, liggen er voor de ergotherapie grote kansen en uitdagingen.

Waar in het verleden het accent in de ergotherapie lag op het verbeteren van het functioneren van een cliënt op functieniveau, is in het afgelopen decennium steeds meer aandacht gekomen voor een verbetering van de cliënt op activiteiten- en participatieniveau. Dit heeft consequenties voor de probleemverheldering, de doelformulering met de cliënt, en vanzelfsprekend voor de interventieprogramma's welke door de ergotherapeut worden ontwikkeld, getest op effectiviteit en geïmplementeerd in de beroepspraktijk.

Het is derhalve van grote maatschappelijke betekenis dat academische professionals worden opgeleid die in staat zijn complexe vraagstukken op cliënt- en maatschappelijk niveau uiteen te rafelen, duurzame interventies te bedenken, op hun effecten te beoordelen, en de implementatie en het management daarvan te sturen. Daarbij is, op wetenschappelijk onderzoek gefundeerde, kennis van en inzicht in de mens, de betekenisvolle activiteiten, en de interactie met de omgeving van belang. Tevens is een goed gevoel voor de inbedding ervan in de economische, sociale en bestuurlijk-juridische praktijk van de gezondheidszorg eveneens essentieel. Voor professionals die na hun opleiding werkzaam zijn binnen Vlaanderen, is in bijzonder van belang dat zij ook kennis hebben van en inzicht in de bijzondere kenmerken van de Vlaamse gezondheidszorg.

Door academische professionals met een Vlaams signatuur op te leiden beoogt de masteropleiding Master of Science in de Ergotherapeutische Wetenschap van de Universiteit Gent op deze uitdaging in te spelen. De opleiding is relatief nieuw (vanaf het academiejaar 2012–2013) en is dit jaar voor het eerst gevisiteerd. Omdat in verschillende andere landen soms al langer soortgelijke opleidingen bestaan laat de Master of Science in de Ergotherapeutische Wetenschap van de Universiteit Gent zich inspireren door deze internationale voorbeelden.

De visitatiecommissie heeft vanuit voorgaand perspectief met veel plezier de masteropleiding Master of Science in de Ergotherapeutische Wetenschap van de Universiteit Gent gevisiteerd. De commissie heeft vastgesteld dat het zelfevaluatie-rapport een goede basis vormde voor de gesprekken met alle betrokkenen bij de opleiding. Deze gesprekken hielpen de commissie om op onderdelen het beeld over de gemaakte keuzes voor de inrichting van de opleiding te verrijken. De commissie heeft de open attitude in de gesprekken zeer op prijs gesteld en heeft vastgesteld dat er sprake is van een grote betrokkenheid van alle spelers bij de opleiding. Facultaire bestuurders, professoren, studenten, ondersteunende staf, alumni, blijken zeer gemotiveerd om van de opleiding een succes te maken. Zij bleken zich bewust van verschillende observaties die in voorliggende rapport worden beschreven.

De commissie hoopt dat het voorliggend rapport kan en zal bijdragen aan de doorontwikkeling van de Master of Science in de Ergotherapeutische Wetenschap. Probeer vast te houden wat goed is en te innoveren op die onderdelen die in dit rapport worden geduid als verbeterpunten. De commissie is ervan overtuigd dat de opleiding een prima toekomst heeft in Vlaanderen.

Tot slot bedanken we de mede-commissieleden zeer voor hun actieve, constructieve en enthousiaste participatie. Het was leuk en leerzaam om samen dit proces te doorlopen. Een speciaal woord van dank aan onze secretaris Patrick van den Bosch. Streng, maar rechtvaardig, begeleidde je ons door het proces, de procedures en protocollen en met jouw schrijfvaardigheid nam je ons veel werk uit handen. Dank voor je voortreffelijke ondersteuning.

Visitatiecommissie Ergotherapeutische Wetenschap

Brussel, oktober 2014

	Voorwoord van de voorzitter van het Bestuurscomité	
	Kwaliteitszorg	3
	Voorwoord van de visitatiecommissie	4
	DEEL 1 ALGEMEEN DEEL	
Hoofdstuk I	De onderwijsvisitatie	
	Ergotherapeutische Wetenschap	11
Hoofdstuk II	Tabel met scores	15
	DEEL 2 OPLEIDINGSRAPPORT EN SAMENVATTING	
	Master of Science in de Ergotherapeutische Wetenschap	21
	BIJLAGE	
	Personalia van de leden van de visitatiecommissie	45

VERIFIEERBARE FEITEN¹

- Hoofdstuk I** Bezoekschema
- Hoofdstuk II** Lijst met de opleidingsspecifieke leerresultaten in relatie tot de gevalideerde domeinspecifieke leerresultaten opgesteld volgens de handleiding van de VLUHR, indien beschikbaar, en/of in relatie tot de Vlaamse Kwalificatiestructuur;
- Hoofdstuk III** Schematisch programmaoverzicht met vermelding van het aantal studiepunten per opleidingsonderdeel;
- Hoofdstuk IV** Omvang van het ingezette personeel in VTE, ingedeeld naar categorie van aanstelling;
- Hoofdstuk V** Instroomgegevens, doorstroomgegevens en totaal aantal studenten;
- Hoofdstuk VI** De studieduur tot het behalen van het diploma per instromende cohorte en de gemiddelde studieduur per afstuderende cohorte;
- Hoofdstuk VII** Overzicht van de belangrijkste activiteiten van de opleiding met betrekking tot internationalisering conform de visie van de opleiding, met minimaal de mobiliteit op basis van internationaal aanvaarde definities

---

¹ De verifieerbare feiten voor de visitatie Ergotherapeutische Wetenschap zijn terug te vinden op www.vluhr.be/kwaliteitszorg

DEEL 1

Algemeen deel

HOOFDSTUK I

De onderwijsvisitatie Ergotherapeutische Wetenschap

1 INLEIDING

In dit rapport brengt de visitatiecommissie Ergotherapeutische Wetenschap verslag uit van haar bevindingen over de opleiding die zij in het voorjaar 2014, in opdracht van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (VLUHR), heeft bezocht.

Dit initiatief kadert, conform de decretale opdracht, in de werkzaamheden van de VLUHR met betrekking tot de organisatie en uitvoering van de externe beoordelingen van het onderwijs aan de Vlaamse universiteiten, hogescholen en andere ambtshalve geregistreerde instellingen.

2 DE BETROKKEN OPLEIDING

Ingevolge haar opdracht heeft de commissie de volgende instelling bezocht:

- 20 en 21 mei 2014: Universiteit Gent
i.s.m. Universiteit Antwerpen, Katholieke Universiteit Leuven, Universiteit Hasselt
- Master of Science in de Ergotherapeutische Wetenschap

3 DE VISITATIECOMMISSIE

3.1 Samenstelling

De samenstelling van de visitatiecommissie Ergotherapeutische Wetenschap werd bekrachtigd door het Bestuurscomité Kwaliteitszorg van 21 juni 2013, 20 september 2013, 30 september 2013 en 30 november 2013. De samenstelling van de visitatiecommissie kreeg op 6 januari 2014 een positief advies van de NVAO. De commissie werd vervolgens door het Bestuurscomité Kwaliteitszorg van de VLUHR ingesteld bij besluit van 8 januari 2014.

De visitatiecommissie heeft de volgende samenstelling:

- Voorzitter
  - **Dr. Fenna van Nes**, Educational Director European Master of Science in Occupational Therapy, Hogeschool van Amsterdam

- Leden
  - **Dr. Edith Cup**, ergotherapeut, leidinggevende sectie ergotherapie en senior onderzoeker Afdeling Revalidatie Radboudumc Nijmegen.
  - **Dhr. Ton Satink**, MSc OT, Senior Lecturer, European Masters of Science in Occupational Therapy, Hogeschool van Arnhem Nijmegen
  - **Mevr. Jantina Kroese**, student Master Evidence Based Practice, Universiteit van Amsterdam (student-lid)

Dhr. Patrick Van den Bosch, stafmedewerker kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad, trad op als projectbegeleider en secretaris van deze visitatie.

Voor korte curricula vitae van de commissieleden wordt verwezen naar de bijlage.

3.2 Taakomschrijving

Van de visitatiecommissie wordt verwacht dat zij

- gemotiveerde en onderbouwde oordelen geeft over de opleiding aan de hand van het beoordelingskader.
- aanbevelingen formuleert om waar mogelijk te komen tot kwaliteitsverbetering, en
- wanneer van toepassing haar bevindingen over de verschillende opleidingen binnen eenzelfde cluster vergelijkenderwijs weergeeft.
- de bredere samenleving informeert over haar bevindingen.

3.3 Werkwijze

3.3.1 Voorbereiding

Ter voorbereiding van de visitatie werd aan de instelling gevraagd een zelfevaluatie-rapport op te stellen. De Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR heeft hiervoor een visitatieprotocol ter beschikking gesteld, waarin de verwachtingen ten aanzien van de inhoud van het zelfevaluatie-rapport uitgebreid zijn beschreven. Het zelfevaluatie-rapport volgt de opbouw van het accreditatiekader.

De commissie ontving het zelfevaluatie-rapport enkele weken voor het eigenlijke bezoek, waardoor zij de gelegenheid kreeg dit document vooraf zorgvuldig te bestuderen en het bezoek grondig voor te bereiden. De commissieleden werden bovendien verzocht om elk een tweetal masterproeven grondig door te nemen vooraleer het bezoek plaatsvond.

De commissie hield haar installatievergadering op 30 maart 2014. Tijdens deze vergadering werden de commissieleden verder ingelicht over het visitatieproces en hebben zij zich concreet voorbereid op de af te leggen bezoeken. Bijzondere aandacht is besteed aan een eenduidige toepassing van het beoordelingskader en het visitatieprotocol. Verder werd het programma van het bezoek opgesteld (zie bijlage) en werd een eerste bespreking gewijd aan het zelfevaluatie-rapport.

3.3.2 Bezoek aan de instelling

Tijdens het in situ bezoek aan de instelling heeft de commissie gesprekken kunnen voeren met de verschillende betrokkenen bij de opleiding. Het bezoekschema voorzag gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken, de studenten, de docenten, de alumni, het werkveld en de opleidingsgebonden ondersteuners. De gesprekken die de commissie heeft gevoerd, waren verhelderend en vormden een aanvulling bij de lectuur van het zelfevaluatie-rapport.

Daarnaast werd een bezoek aan de faciliteiten (inclusief bibliotheek, leslokalen en computerfaciliteiten) ingepland. Ten slotte was er een spreekuur waarop de commissie bijkomend leden van de opleiding kon uitnodigen of waarop personen op een vertrouwelijke wijze door de commissie konden worden gehoord.

Ook werd aan de instelling gevraagd – als een derde bron van informatie – om een aantal documenten ter inzage te leggen ten behoeve van de commissie. Tijdens het bezoek is voldoende tijd uitgetrokken om de commissie de gelegenheid te geven om deze documenten te bestuderen. De documenten die ter inzage van de commissie werden gelegd, waren: verslagen van overleg in relevante commissies/organen, een representatieve selectie van handboeken/studiemateriaal, indicaties van de competenties van het personeel, de toets- en evaluatieopgaven waarvan de commissie heeft aangeven dat zij die tijdens het bezoek wenst in te kijken en een bijkomend aantal afstudeerwerken. Daar waar de commissie het noodzakelijk achtte heeft zij bijkomende informatie opgevraagd tijdens het bezoek om haar oordeel goed te kunnen onderbouwen.

Aan het einde van het bezoek werden, na intern beraad van de commissie, de voorlopige bevindingen mondeling aan de gevisiteerde opleiding medegedeeld.

3.3.3 Rapportering

Als laatste stap in het visitatieproces heeft de visitatiecommissie per generieke kwaliteitswaarborg haar bevindingen, overwegingen, het oordeel en verbeter suggesties geformuleerd. Een overzicht van de verbeter suggesties die de commissie doet ten aanzien van de opleiding is achteraan bij het rapport opgenomen. De opleidingsverantwoordelijken van de betrokken opleiding werden in de gelegenheid gesteld om op het concept van het rapport te reageren alvorens de tekst ervan definitief werd vastgelegd.

HOOFDSTUK IV

Tabel met scores

In de hierna volgende tabel wordt het oordeel van de commissie op de drie generieke kwaliteitswaarborgen uit het accreditatiekader weergegeven.

Per generieke kwaliteitswaarborg (GKW) wordt in de tabel aangegeven of de opleiding hier volgens de commissie onvoldoende, voldoende, goed of excellent scoort. De commissie geeft ook een eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding als geheel aan de hand van dezelfde vierpuntenschaal.

In het opleidingsrapport is inzichtelijk gemaakt hoe de commissie tot haar oordeel is gekomen. Het is dan ook duidelijk dat de scores in onderstaande tabel gelezen en geïnterpreteerd moeten worden in samenhang met de onderbouwing ervan in het opleidingsrapport.

Verklaring van de scores op de **generieke kwaliteitswaarborgen**:

Voldoende (V)	De opleiding voldoet aan de basiskwaliteit.
Goed (G)	De opleiding overstijgt systematisch de basiskwaliteit.
Excellent (E)	De opleiding steekt ver uit boven de basiskwaliteit en geldt hierbij als een (inter)nationaal voorbeeld.
Onvoldoende (O)	De generieke kwaliteitswaarborg is onvoldoende aanwezig.

Regels voor het bepalen van de scores voor het **eindoordeel**:

Voldoende (V)	het eindoordeel over een opleiding is 'voldoende' indien de opleiding aan alle generieke kwaliteitswaarborgen voldoet.
Goed (G)	het eindoordeel over een opleiding is 'goed' indien daarenboven ten minste twee generieke kwaliteitswaarborgen als 'goed' worden beoordeeld, waaronder in elk geval de derde: gerealiseerd eindniveau.
Excellent (E)	het eindoordeel over een opleiding is 'excellent' indien daarenboven ten minste twee generieke kwaliteitswaarborgen als 'excellent' worden beoordeeld, waaronder in elk geval de derde: gerealiseerd eindniveau.
Onvoldoende (O)	het eindoordeel over een opleiding – of een opleidingsvariant – is 'onvoldoende' indien alle generieke kwaliteitswaarborgen als 'onvoldoende' worden beoordeeld.
Voldoende met beperkte geldigheidsduur (V*)	het eindoordeel over een opleiding – of een opleidingsvariant – is 'voldoende met beperkte geldigheidsduur', d.w.z. beperkter dan de accreditatietermijn, indien bij een eerste visitatie één of twee generieke kwaliteitswaarborgen als 'onvoldoende' worden beoordeeld.

Master of Science in de Ergotherapeutische Wetenschap

	GKW 1 Beoogd eindniveau	GKW 2 Onderwijs- proces	GKW 3 Gerealiseerd eindniveau	Eindoordeel
Universiteit Gent i.s.m. Universiteit Antwerpen, Katholieke Universiteit Leuven, Universiteit Hasselt	G	V	V	V

DEEL 2

Opleidingsrapport

UNIVERSITEIT GENT

I.S.M. UNIVERSITEIT ANTWERPEN,
KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN, UNIVERSITEIT HASSELT

Master of Science in de Ergotherapeutische Wetenschap

SAMENVATTING VISITATIERAPPORT

Op 20 en 21 mei 2014 werd de master of Science in de Ergotherapeutische Wetenschap van de Universiteit Gent, in het kader van een onderwijsvisitatie op haar kwaliteit geëvalueerd door een commissie van onafhankelijke experts. In deze samenvatting, die een momentopname weergeeft, worden de belangrijkste bevindingen van de commissie opgelijst.

Profilering

De masteropleiding in de Ergotherapeutische Wetenschap is een inter-universitaire opleiding. Voorafgaand aan het masterjaar dienen studenten een schakelprogramma te volgen. Het schakelprogramma wordt gecoördineerd door de KU Leuven. Studenten schrijven zich voor het schakeljaar in aan de KU Leuven en voor de masteropleiding aan de UGent.

De masteropleiding in de Ergotherapeutische Wetenschap profileert zich als een opleiding die de student opleidt tot een professional die in staat is om: fundamenteel, toegepast en/of translationeel wetenschappelijk onderzoek te verrichten binnen de context van occupational science, ergotherapie en beroepsgelateerde onderwerpen (wetenschappelijke rol); leiderschap op te nemen vanuit de principes van management en kwaliteitszorg en adviezen te formuleren op beleidsniveau vanuit een inzicht in de organisatie van de gezondheidszorg op regionaal, nationaal en internationaal niveau (management-rol); een innoverende rol te spelen in een

nationaal en internationaal perspectief door onderzoeksresultaten op een adequate wijze te implementeren in het werkdomein van de ergotherapeut (innovatie-rol).

De opleiding kiest er bewust voor zich een op het Vlaamse beroepenveld gerichte profilering aan te meten vanuit de vraag van het werkveld, dat de nood voelt om een meer wetenschappelijke benadering van ergotherapie te realiseren.

Programma

Het masterprogramma in de Ergotherapeutische wetenschap omvat 60 studiepunten. Het academiejaar is opgesplitst in twee semesters die telkens 12 lesweken, een inhaalweek en een examenperiode bevatten. Aan elk van de drie rollen (wetenschappelijke, management en innovatie) zijn in het programma 20 studiepunten gekoppeld die onderverdeeld zijn in een aantal opleidingsonderdelen.

De wetenschappelijke rol wordt geoperationaliseerd door middel van de masterproef. Deze masterproef is een opleidingsonderdeel van 20 SP in te vullen in het gehele academiejaar. De managementrol is samengesteld uit vier verschillende opleidingsonderdelen die volgens het zelfevaluatie-rapport allen bijdragen tot het kunnen managen van een dienst en het leiding geven aan een team. In de innovatierol staat het klinisch, ethisch en wetenschappelijk redeneren centraal met het oog op innovatie van het vakgebied. In de opleidingsonderdelen 'Klinisch en wetenschappelijk redeneren met betrekking tot bijzondere vraagstukken over specifieke doelgroepen' wil de opleiding de studenten aansporen om stil te staan bij de grenzen van de bestaande kennis van het vakgebied en het tijdelijke karakter van bestaande kennis. Deze opleidingsonderdelen omvatten in totaal 15 SP en worden opgedeeld in een verplicht gedeelte (5 SP) en een keuzegedeelte (twee keuzes van elk 5 SP uit een totaal van vijf opleidingsonderdelen).

Het programma vertoont voldoende samenhang. Daarbij is er een duidelijke aansluiting met het schakeljaar die nadrukkelijk door studenten ook zo wordt ervaren. Een verdere integratie (per rol) van de lesinhouden zou het onderwijsproces kunnen versterken om het wetenschappelijke en methodologisch niveau van de master te versterken. De opleiding gebruikt een mix aan werkvormen, waarbij de focus in de eerste plaats op hoorcolleges ligt. De studiebelasting in het programma blijkt voor sommige onderdelen eerder hoog, maar steeds binnen de begrote studiebelasting. De druk op de

studietijd wordt verhoogd doordat verschillende opleidingsonderdelen op verschillende locaties worden gedoceerd. Dit wordt door de studenten als een beperkende factor ervaren.

De masterproef wordt in het Nederlands geschreven tenzij student en docent daar andere afspraken over maken. De verschillende masterproefonderwerpen worden in het schakeljaar aan de studenten kenbaar gemaakt. Er zijn verschillen tussen de UGent en de KU Leuven wat betreft de richtlijnen voor het begeleiden van masterproeven.

De internationale dimensie krijgt geen ruime aandacht binnen de opleiding. Dit is deels door de bewuste keuze van de opleiding om zich te enten op het Vlaamse beroepenveld en deels te wijten aan het feit dat de opleiding slechts 60 studiepunten omvat waardoor een internationale studentenuitwisseling geen evidentie is. In het programma is wel een opleidingsonderdeel 'Beleidsontwikkelingen in gezondheidszorg in nationaal en internationaal perspectief' opgenomen waar de algemene beginselen die aan de grondslag liggen van elk (sociale) gezondheidszorgsysteem in Europa centraal staan.

Beoordeling en toetsing

De opleiding gebruikt als werkvorm vaak een werkstuk/paper, meestal in combinatie met een mondelinge presentatie en een aanvullende mondelinge toetsing. Het aanwenden van kennis neemt een belangrijke plaats in in het programma. Dit komt onder andere tot uiting in het gebruik van schriftelijke en mondelinge examens.

Begeleiding en ondersteuning

De materiele voorzieningen die de opleiding ter beschikking heeft, zijn van degelijke kwaliteit. De opleiding wordt voornamelijk georganiseerd op de campus Heymans en Groeninghe in Gent. Al de lokalen zijn uitgerust met audiovisuele en didactische hulpmiddelen. De bibliotheek in de Campus Heymans is ingericht als studielandschap en biedt de nodige ICT faciliteiten waar zowel digitale als papieren tijdschriftartikels met betrekking tot de vakliteratuur kunnen geraadpleegd worden. De volledige campus is uitgerust met WIFI en overal is draadloos internet toegankelijk. De digitale bibliotheek die toegang geeft tot meer dan 60 databanken kan permanent geraadpleegd worden binnen en buiten de universitaire setting. Studenten zijn ingeschreven aan de UGent maar kunnen ook beroep doen op dezelfde faciliteiten als studenten aan de KU Leuven.

Om toekomstige studenten te informeren over de doelstellingen en het programma van de opleiding, worden voor de aanvang van het schakelprogramma in de hogescholen infomomenten voorzien en wordt een informatiemoment georganiseerd aan de Faculteit Bewegingswetenschappen en Revalidatie van de KU Leuven. Bij de instroom van de studenten in de masteropleiding wordt voor de eerste les een onthaalmoment georganiseerd. Bij de instroom begeleidt de trajectbegeleider studenten met vragen betreffende vrijstellingen of het samenstellen van een studietraject op maat. Slaagkansen en beroepsmogelijkheden

De masteropleiding wordt door alumni en werkveld als een onmiskenbare meerwaarde gezien voor het Vlaamse beroepenveld. Alumni hebben een hoge mate van inzetbaarheid op de arbeidsmarkt en komen terecht in banen die passen bij het masterniveau. De opleiding onderneemt tevens acties om het werkveld verder te sensibiliseren voor de inzetbaarheid van de opleiding. Het huidige rendement van de opleiding ligt hoog, maar gezien er nog maar één volledig jaar met afgestudeerden is, kunnen hieruit geen absolute conclusies worden getrokken.

OPLEIDINGSRAPPORT

Woord vooraf

Dit rapport behandelt de Master of Science in de Ergotherapeutische Wetenschap van de Universiteit Gent. De visitatiecommissie bezocht deze opleiding op 20 en 21 mei 2014.

De visitatiecommissie beoordeelt de opleiding aan de hand van de drie generieke kwaliteitswaarborgen uit het VLUHR-beoordelingskader. Dit kader is afgestemd op de accreditatievereisten zoals gehanteerd door de NVAO. Voor elke generieke kwaliteitswaarborg geeft de commissie een gewogen en gemotiveerd oordeel op een vierpuntenschaal: onvoldoende, voldoende, goed of excellent. Bij de beoordeling van de generieke kwaliteitswaarborgen betekent het concept 'basiskwaliteit' dat de generieke kwaliteitswaarborg aanwezig is en de opleiding – of een opleidingsvariant – voldoet aan de kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een bachelor- of masteropleiding in het hoger onderwijs. De score voldoende wijst er op dat de opleiding voldoet aan de basiskwaliteit en een acceptabel niveau vertoont voor de generieke kwaliteitswaarborg. Indien de opleiding goed scoort dan overstijgt ze systematisch de basiskwaliteit voor de generieke kwaliteitswaarborg. Bij een score excellent steekt de opleiding ver uit boven de basiskwaliteit voor de generieke kwaliteitswaarborg en geldt ze hierbij als een (inter)nationaal voorbeeld. De score onvoldoende getuigt dan weer dat de generieke kwaliteitswaarborg onvoldoende aanwezig is.

De oordelen worden onderbouwd met feiten en analyses. De commissie heeft inzichtelijk gemaakt hoe zij tot haar oordeel is gekomen. De commissie geeft ook een eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding als geheel aan de hand van dezelfde vierpuntenschaal.

De commissie beoordeelt de kwaliteit van de opleiding zoals zij die heeft vastgesteld op het moment van het visitatiebezoek. De commissie heeft zich bij haar oordeel gebaseerd op het zelfevaluatie-rapport en de informatie die voortkwam uit de gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken, de docenten, de studenten, de alumni, vertegenwoordigers van het werkveld en de verantwoordelijken op opleidingsniveau voor interne kwaliteitszorg, internationalisering en studiebegeleiding. De commissie heeft ook het studiemateriaal, de afstudeerwerken en de examenvragen bestudeerd. Tevens is door de commissie een bezoek gebracht aan de opleidings-specifieke faciliteiten, zoals de leslokalen en de bibliotheek.

Naast het oordeel formuleert de visitatiecommissie in het rapport aanbevelingen in het kader van het verbeterperspectief. Op die manier wenst de commissie bij te dragen aan de kwaliteitsverbetering van de opleiding. De aanbevelingen zijn opgenomen bij de respectieve generieke kwaliteitswaarborgen. Aan het eind van het rapport is een overzicht opgenomen van verbeter suggesties.

Sinds 2003 werden door de verschillende associaties¹ afzonderlijk parallelle gesprekken gevoerd om na te gaan of er een draagvlak was om een Master of Science in de Ergotherapeutische Wetenschap aan te bieden. De eerste initiatieven om een gezamenlijke interassociatieve opleiding op te richten, werden in 2005 genomen door de VLOE (Vlaams Overleg Ergotherapie), samengesteld uit de acht Vlaamse bacheloropleidingen ergotherapie en de Beroepsvereniging 'Vlaams Ergotherapeutenverbond' (VE). Vanaf januari 2006 is er op frequente basis gestructureerd overleg gehouden binnen een interassociatieve stuurgroep waarin elke associatie en de beroepsvereniging is vertegenwoordigd. De KU Leuven en de Universiteit Gent (UGent) namen samen het voorzitterschap op, waarbij UGent penvoerende instelling is. Na het positief rapport van de 'Toets Nieuwe Opleiding' in 2010, kreeg de opleiding van de Vlaamse Regering toestemming om van start te gaan met de opleiding. Het schakelprogramma werd voor de eerste keer georganiseerd in 2011–2012; het masterprogramma in 2012–2013.

De masteropleiding in de Ergotherapeutische wetenschap is een interuniversitaire opleiding. Tot september 2013 was deze opleiding een interassociatieve opleiding omdat ze werd georganiseerd door vier Vlaamse associaties: Associatie Universiteit Gent, Associatie KU Leuven, Associatie Universiteiten Hogescholen Antwerpen en Associatie Universiteit Hasselt. Sinds het integratiedecreet (8 november 2012) zijn de hogescholen niet langer bevoegd om masterdiploma's uit te reiken. Dit betekent in de praktijk dat sinds oktober 2013 de opleiding niet langer interassociatief maar interuniversitair wordt ingericht. Voorafgaand aan het masterjaar dienen studenten een schakelprogramma te volgen. Het schakelprogramma wordt gecoördineerd door de KU Leuven. Studenten schrijven zich voor het schakeljaar in aan de KU Leuven en voor de masteropleiding aan de UGent.

De aansturing van de masteropleiding, alsook het schakeljaar, gebeurt in de opleidingsstuurgroep, waarin vertegenwoordigers van de coördinerende

---

1 Een samenwerkingsverband tussen één universiteit en ten minste één hogeschool.

instellingen, vertegenwoordigers van de associaties en afgevaardigden van het werkveld zetelen. De stuurgroep evalueert en adviseert met betrekking tot: welke opleidingsonderdelen door welke instelling gedoceerd worden; vacatures en eerste selectie van academisch en onderwijzend personeel en aanvragen tot toetreding als deelnemende instelling. Daarnaast bewaakt de stuurgroep zowel de structuur en inhoud van de opleiding alsook de onderwijskwaliteit van de opleiding naar aanleiding van de rapportering van de opleidingscommissie. De organisatie, de kwaliteit, de ontwikkeling en de toelatingsvoorwaarden van het onderwijs worden gestuurd en gecoördineerd door de opleidingscommissie (OC). Deze is bevoegd voor zowel het schakeljaar als de masteropleiding. Naast de voorzitter (de programmadirecteur) omvat de OC vertegenwoordigers van iedere deelnemende universiteit, studentenafgevaardigden en vertegenwoordigers van iedere partner-hogeschool. Daarnaast werd ook een toetscommissie opgericht die het toetsbeleid van het schakeljaar en de masteropleiding zal vorm geven en helpen bewaken. In het academiejaar 2013–2014 schreven zich 23 studenten in de opleiding in.

Generieke kwaliteitswaarborg 1 - Beoogd eindniveau

De commissie beoordeelt het beoogd eindniveau als goed.

De masteropleiding in de Ergotherapeutische Wetenschap profileert zich volgens haar missie als een opleiding die de student opleidt tot een professional die in staat is om: fundamenteel, toegepast en/of translationeel wetenschappelijk onderzoek te verrichten binnen de context van occupational science, ergotherapie en beroepsgerelateerde onderwerpen (wetenschappelijke rol); leiderschap op te nemen vanuit de principes van management en kwaliteitszorg en adviezen te formuleren op beleidsniveau vanuit een inzicht in de organisatie van de gezondheidszorg op regionaal, nationaal en internationaal niveau (management-rol); een innoverende rol te spelen in een nationaal en internationaal perspectief door onderzoeksresultaten op een adequate wijze te implementeren in het werkdomein van de ergotherapeut (innovatie-rol).

De opleiding kiest er bewust voor zich een op het Vlaamse beroepenveld gerichte profilering aan te meten vanuit de vraag van het werkveld, dat de nood voelt om een meer wetenschappelijke benadering van ergotherapie te realiseren. Door ergotherapie op masterniveau te brengen, kunnen ergotherapeuten, volgens de opleidingsverantwoordelijken, op eenzelfde

wetenschappelijk niveau in de beroepspraktijk staan als bijvoorbeeld afgestudeerden in de revalidatiewetenschappen en kinesitherapie.

De commissie kon vaststellen dat de opleiding in haar zelfevaluatierapport duidelijk aantoonde hoe de opleidings specifieke leerresultaten zich verhouden tot de domeinspecifieke leerresultaten (DLR), de Vlaamse Kwalificatiestructuur (VKS), de Dublin-descriptoren en het 'European Qualification Framework for Lifelong Learning'. Daarnaast heeft de opleiding de commissie in haar zelfevaluatierapport aangetoond hoe de opleidings specifieke leerresultaten zich verhouden tot andere voor de opleiding relevante benchmarks.

De commissie stelt vast dat de beoogde leerresultaten van de opleiding daarmee ook zonder twijfel aansluiten bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het vakgebied worden gesteld, ongeacht het feit dat de vorm van deze opleiding een eigen Vlaamse invulling geeft aan de internationale gangbare praktijk door de focus op het Vlaamse beroepenveld. De commissie stelde vast dat er in sterke mate aangesloten wordt bij de eisen die vanuit het beroepenveld worden gesteld. Hierbij ligt de nadruk op de behoeften van het werkveld in Vlaanderen. De commissie beschouwt dit als een sterk punt van de opleiding. Tevens ziet ze het ook als een sterk punt dat het beroepenveld bij het formuleren van de opleidingsdoelstellingen bij de start van de opleiding betrokken was.

Deze sterke gerichtheid op het beroepenveld verklaart het belang dat de opleiding hecht aan de drie rollen waar de leerresultaten op gericht zijn: de wetenschappelijke, management en innovatie rol. Internationaal wordt bij de invulling van een masteropleiding immers vaker de focus op het louter wetenschappelijke gelegd in de vorm van wetenschappelijk onderzoek. De commissie acht deze brede focus vanuit het perspectief van aansluiting op de behoeften van het beroepenveld dus positief. Tegelijkertijd constateert de commissie echter dat het totale pakket van beoogde leerresultaten daarmee zeer ambitieus is voor een eenjarige master. Dit houdt het potentieel gevaar in dat de beoogde leerresultaten enkel op een basisniveau worden behaald.

Inhoudelijk ligt de focus van de beoogde leerresultaten in het masterjaar op een integratie van kennis, vaardigheden en attitudes. Hierbij wordt gestreefd naar een grote mate van autonomie, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Om de studenten voor te bereiden om de beoogde leerresultaten te halen, wordt een schakeljaar van 60 studiepunten

georganiseerd aan de KU Leuven. In dit schakeljaar worden volgens het zelfevaluatierapport de nodige kenniscomponenten aangeboden om deze op een geïntegreerde manier te kunnen toepassen in het masterjaar.

In de leerresultaten van de Innovatierol komt het aspect ‘implementatie van onderzoeksresultaten in de preventie, diagnostiek en behandeling bij complexe ergotherapeutische probleemstellingen’ aan bod. De commissie beveelt aan hier expliciet een leerresultaat te formuleren met betrekking tot de implementatie van uitkomsten van onderzoek. Daarmee kan de innovatie rol nog nadrukkelijker vorm krijgen, en kan deze ook duidelijker met de wetenschappelijke rol worden gecombineerd.

Verder stelt de commissie vast dat de beoogde leerresultaten van de opleiding qua niveau en oriëntatie passen binnen het Vlaamse Kwalificatieraamwerk. De leerresultaten sluiten aan bij het niveau (VKS 7) dat van een master verwacht mag worden. In de beoogde leerresultaten wordt onder meer aandacht getoond voor kennisontwikkeling op een academisch niveau, het aanbrengen van kritisch-analytische redeneren en het stimuleren van een wetenschappelijke methodologie.

De commissie beveelt aan om specifiek aandacht te blijven geven aan de aansluiting bij het internationale perspectief, wat betreft de wetenschappelijke rol. Doordat ergotherapie een heel jonge wetenschap is, verandert er op korte tijd immers heel wat in dit internationale wetenschapsdomein. De opleidingsverantwoordelijken geven aan dat ze regelmatig bevestigingen zullen organiseren zowel bij werkveld, alumni als bij de hogescholen die een professionele bacheloropleiding in de ergotherapie aanbieden, om de afstemming van de beoogde leerresultaten op de zich steeds veranderende context te blijven monitoren. De commissie acht het echter ook belangrijk dat de opleiding zich ook toetst aan het internationale wetenschaps- en beroepsdomein.

De commissie vernam dat studenten degelijk worden geïnformeerd over de beoogde leerresultaten. Uit een bevestiging bij de studenten en de gesprekken met de visitatiecommissie blijkt dat de studenten zeer tevreden zijn over het leerresultatenkader en dat ze de bijhorende communicatie hieromtrent zeer positief beoordelen.

Concluderend stelt de commissie dat de beoogde leerresultaten duidelijk geënt zijn op de domeinspecifieke leerresultaten waarbij de opleiding zich duidelijk profileert tegenover verschillende internationale kaders. De opleiding profileert zichzelf tevens als sterk gericht op het Vlaamse beroepsveld.

Generieke kwaliteitswaarborg 2 - Onderwijsproces

De commissie beoordeelt het onderwijsproces als voldoende.

Het masterprogramma in de Ergotherapeutische wetenschap omvat 60 studiepunten. Het academiejaar is opgesplitst in twee semesters die telkens 12 lesweken, een inhaalweek en een examenperiode bevatten. Aan elk van de drie rollen (wetenschappelijke, management en innovatie) zijn in het programma 20 studiepunten gekoppeld die onderverdeeld zijn in een aantal opleidingsonderdelen.

Rol	SP	Opleidingsonderdelen	SP	Locatie
De Wetenschappelijk rol	20	Masterproef	20	Locatie afh. van promotor
De Management-rol	20	Management binnen de gezondheidszorg	6	KU Leuven UAntwerpen
		Beleidsontwikkelingen in gezondheidszorg in nationaal en internationaal perspectief	6	UGent
		Economische aspecten van gezondheidszorg	4	UGent
		Non profit accounting	4	UGent
De Innovatie-rol	20	Klinisch en wetenschappelijk redeneren m.b.t. bijzondere vraagstukken over specifieke doelgroepen:	15	UGent
		fysieke en psycho-sociale problemen bij volwassenen		UGent
		fysieke en neurologische problemen bij kinderen		KU Leuven
		psychiatrische en ontwikkelingsstoornissen bij kinderen		UGent
		neurologische problemen bij volwassenen		UGent
		psychiatrische problemen bij volwassenen		UGent
		fysieke, neurologische en psychiatrische problemen bij ouderen		UGent
		Filosofische en ethische vraagstukken in de ergotherapie	5	UGent

De wetenschappelijke rol wordt geoperationaliseerd door middel van de masterproef. Deze masterproef is een jaaropleidingsonderdeel van 20 SP. De managementrol is samengesteld uit vier verschillende opleidingsonderdelen die volgens het zelfevaluatierapport allen bijdragen tot het kunnen managen van een dienst en het leiding geven aan een team. In de innovatierol staat het klinisch, ethisch en wetenschappelijk redeneren centraal met het oog op innovatie van het vakgebied. In de opleidingsonderdelen 'Klinisch en wetenschappelijk redeneren met betrekking tot bijzondere vraagstukken over specifieke doelgroepen' wil de opleiding de studenten aansporen om stil te staan bij de grenzen van de bestaande kennis van het vakgebied en het tijdelijke karakter van bestaande kennis. Deze opleidingsonderdelen omvatten in totaal 15 SP en worden opgedeeld

in een verplicht gedeelte (5 SP) en een keuzegedeelte (twee keuzes van elk 5 SP uit een totaal van vijf opleidingsonderdelen). In het verplichte gedeelte wordt de algemene structuur van het redeneren aangeleerd en wordt dit toegepast bij casussen uit de doelgroep van fysieke en psychosociale problemen bij volwassenen. Dit verplichte gedeelte wordt aangeboden in het eerste semester. Wat de keuzeopleidingsonderdelen betreft, kunnen studenten vrij kiezen. De interesses van de studenten zijn verdeeld over de verschillende domeinen.

De commissie is van mening dat het onderwijsprogramma hiermee de studenten in staat stelt de beoogde leerresultaten te bereiken. De drie beoogde rollen zijn immers met relevante lesinhouden in het programma vertegenwoordigd. De vormgeving van het onderwijs is eveneens voldoende afgestemd op de te bereiken leerresultaten.

Het programma vertoont volgens de commissie dan ook voldoende samenhang. Daarbij is er een duidelijke aansluiting met het schakeljaar die nadrukkelijk door studenten ook zo wordt ervaren. De commissie kon vaststellen dat de studenten bij instroom in de masteropleiding een voldoende niveau van voorbereiding hebben bereikt om de masteropleiding aan te vatten.

De commissie meent dat de integratie (per rol) van de lesinhouden het onderwijsproces zou kunnen versterken om het wetenschappelijke en methodologisch niveau van de master te versterken. Nu vallen alle opleidingsonderdelen onder één welbepaalde rol. Om de integratie te versterken zouden de docenten bijvoorbeeld kunnen komen tot sterkere onderlinge afstemming van de opleidingsonderdelen. De commissie pleit er voor dat de opleiding de optie zou bestuderen om sommige van deze opleidingsonderdelen, over de drie rollen heen, te integreren. De commissie realiseert zich hierbij dat diverse onderdelen van het lesprogramma niet specifiek en niet uitsluitend voor studenten van deze opleiding bedoeld zijn. Toch meent de commissie dat de opleiding zou kunnen zoeken naar modaliteiten waarbij een sterkere integratie van de opleidingsonderdelen op de verschillende rollen kan gerealiseerd worden. Deze integratie verplicht studenten en docenten verder te kijken dan een welbepaald vakdoel en kan een stimulerende factor zijn voor innoverend onderwijs. Dit zou tevens kunnen leiden tot een reductie van individuele opdrachten per opleidingsonderdeel waardoor meer integratie van onderdelen in opdrachten wordt bereikt, en de werkdruk rondom toetsmomenten zou kunnen verminderen (GKW 3). Studenten geven immers aan dat ze op sommige

ogenblikken voor verschillende opleidingsonderdelen veel werkstukken moeten produceren of andere opdrachten moeten maken.

Voorgaande aanbevelingen van de commissie zijn in zekere mate gereletereerd aan het feit dat de wetenschappelijke rol binnen het programma is opgebouwd rond slechts één opleidingsonderdeel: de masterproef. De opleiding heeft hiervoor geopteerd omdat ze enerzijds de masterproef een voldoende zware studiebelasting wou meegeven zodat studenten ook de tijd zouden hebben om aan onderzoek te doen. Anderzijds wil de opleiding in het programma evenredig aandacht besteden aan de drie rollen, zoals ze zichzelf in haar beoogde leerresultaten vooropstelt.

Heel wat wetenschappelijke kennis wordt de studenten volgens het zelf-evaluatierapport in het schakeljaar meegegeven. De commissie denkt dat het conform de Vlaamse Kwalificatiestructuur, een goede insteek is van de opleidingsverantwoordelijken om in het schakeljaar alle kenniscomponenten aan te reiken die nodig zijn om in de masteropleiding de beoogde leerresultaten binnen de wetenschappelijke rol te kunnen bereiken. De operationalisering van de wetenschappelijke rol in de masteropleiding moet echter sterker gestroomlijnd worden in het programma ten behoeve van een sterkere realisatie van de beoogde leerresultaten (GKW 3). De commissie beveelt aan om naast het statistische en methodologische fundament in het schakeljaar de plaats van de lesinhouden die gericht zijn op de methodologische en methodische aspecten ten behoeve van de masterproef in het masterjaar te versterken. De commissie stelde immers vast dat de methode sterker kan worden uitgewerkt in bepaalde masterproeven en dat daarom meer specifieke aandacht kan besteed worden aan de gebruikte methode. De methodologische aspecten ter ondersteuning van de masterproef worden via het elektronisch leerplatform uitgebreid en op een accurate manier aan de studenten ter beschikking gesteld. De commissie stelde op basis van haar gesprekken en de inhouden van de masterproeven vast, dat studenten de behoefte hebben deze methodologische basis via actievere werkvormen mee te krijgen. De commissie beveelt sterk aan een opleidingsonderdeel in te richten dat gericht is op methodologie en wetenschappelijke onderzoek in de ergotherapie. Dit kan een grote meerwaarde geven aan de studenten ten behoeve van zowel het eindniveau van de masterproeven (zie GKW 3) als het algemeen wetenschappelijk niveau van de studenten Ergotherapeutische wetenschap.

De masterproef wordt in het Nederlands geschreven. Mits motivatie en in samenspraak met de promotor kan de masterproef in het Engels

worden geschreven. De verschillende masterproefonderwerpen worden in het schakeljaar aan de studenten kenbaar gemaakt. De onderwerpen worden opgevraagd bij de ZAP-leden van de volledige faculteit geneeskunde en gezondheidswetenschappen en bij de leden van de OC. Op die manier wordt aan alle ZAP-leden van de partneruniversiteiten en alle hogescholen die een professionele bacheloropleiding in de Ergotherapie aanbieden de kans geboden om onderwerpen in te dienen en wordt een breed spectrum van de welzijns- en gezondheidszorg aangesproken. Het indienen van onderwerpen gebeurt via een digitaal sjabloon met duiding van de onderzoeksvraag en de methodologie. Zo wordt ernaar gestreefd om de onderwerpen te kaderen binnen bestaande onderzoeklijnen. De commissie vernam dat actuele onderzoeksvragen van de studenten eveneens in overweging worden genomen om verder te worden uitgewerkt. Deze dienen eerst door de opleidingscommissie te worden goedgekeurd. De studenten kiezen vervolgens een onderwerp en motiveren hun keuze in een rechtstreeks overleg met de promotor. De promotor bepaalt in samenspraak met de student of het onderwerp kan uitgewerkt worden. Wel blijkt uit gesprekken met de docenten en masterproefpromotoren dat er verschillen zijn tussen de UGent en de KU Leuven wat betreft de richtlijnen voor het begeleiden van masterproeven. De commissie meent dat dit een punt van verbetering voor de toekomst kan zijn, met name één opleiding, met één visie alsook één vorm van begeleiding. De informatievoorziening hieromtrent dient te worden versterkt.

Naast de eerder vernoemde aanbeveling tot integratie van opleidingsonderdelen en de methodologische versterking van de wetenschappelijke component, geeft de commissie als suggestie mee om de denkoefening te maken om in de masterproef gecombineerd de drie rollen – wetenschapper, manager en innovator – aan bod te laten komen en niet enkel de wetenschappelijke. Op die manier kunnen meer tijd en studiepunten, en tegelijkertijd diepgang, zelfstandigheid, autonomie en integratie van alle verworven competenties aan bod komen in de masterproef.

De commissie heeft de verschillende werkvormen die in de opleiding worden gebruikt in functie van de beoogde leerresultaten bestudeerd. De commissie komt tot de vaststelling dat er een mix aan werkvormen wordt gebruikt, maar dat de focus in de eerste plaats op hoorcolleges ligt. De commissie vernam van de studenten dat ze de hoorcolleges veelal weten te smaken, voornamelijk wanneer deze ook interactief zijn uitgebouwd. Een sterkere nadruk op het aspect creatieve kennisontwikkeling kan volgens de commissie nadrukkelijker in de colleges ingebracht worden.

De commissie beschouwt de hoorcolleges als een degelijke onderwijsvorm in functie van de beoogde leerresultaten, maar meent dat bij de aanbevoelen integratie van de drie rollen overwogen moet worden of hoorcolleges dan nog steeds de beste werkvormen zijn om de gewenste leerresultaten te bereiken.

De studiebelasting in het programma blijkt voor sommige onderdelen eerder hoog, maar steeds binnen de begrote studiebelasting. De commissie meent dat de oorzaak van de relatief hoge studiebelasting ligt bij de ambitie die de opleiding toont in haar beoogde leerresultaten. De druk op de studietijd wordt verhoogd doordat verschillende opleidingsonderdelen op verschillende locaties worden gedoceerd. Dit wordt door de studenten als een beperkende factor ervaren. De commissie meent dat naast studentenmobiliteit in dit kader ook docentenmobiliteit kan gestimuleerd worden. De opleiding is zich bewust van het feit dat studenten de reistijd als een belemmerende factor in hun studies zien en onderneemt acties om de studeerbaarheid te verhogen. Momenteel worden de mogelijkheden tot 'Blended Learning' geëxploreerd om het aantal verplaatsingen tot een minimum te herleiden. De commissie meent dat 'Blended Learning' in de toekomst door de opleiding niet alleen als middel kan worden beschouwd om te besparen op reistijd van studenten, maar dat dit middel ook een instrument kan zijn van een strategie om het internationale perspectief dat wordt beoogd in leerresultaten, nog sterker in het curriculum tot uiting te laten komen in samenwerking met internationale partners (zie infra). Wat de doorstroom van studenten in deze eenjarige masteropleiding betreft, stelde de commissie vast dat zowat alle studenten die het schakeljaar hebben gevolgd, ook van start gaan met het masterjaar. Tevens komen de meeste studenten die in het schakeljaar instromen rechtstreeks uit een professionele bacheloropleiding ergotherapie. De commissie stelde in haar gesprek met de studenten vast dat de combinatie van studenten die reeds enige jaren werkervaring hebben met studenten die doorstromen uit de professionele bacheloropleiding voor verrijkende interacties tijdens de colleges zorgt.

De internationale dimensie krijgt geen ruime aandacht binnen de opleiding. Dit is deels door de bewuste keuze van de opleiding om zich te enten op het Vlaamse beroepenveld en deels te wijten aan het feit dat de opleiding slechts 60 studiepunten omvat waardoor een internationale studentenuitwisseling geen evidentie is. In het programma is wel een opleidingsonderdeel 'Beleidsontwikkelingen in gezondheidszorg in nationaal en internationaal perspectief' opgenomen waar de algemene beginselen

die aan de grondslag liggen van elk (sociale) gezondheidszorgsysteem in Europa centraal staan. Optioneel kunnen studenten lessen volgen van het faculteitsbrede project 'internationalisation@home'. In dit project worden ook lestopics aangeleverd in het domein van de ergotherapeutische wetenschap. De commissie ondersteunt daarnaast de door de opleiding beoogde verdere versterking van de internationale dimensie.

De commissie is ervan overtuigd, op basis van het ingekeken materiaal, dat de kwalificaties van het personeel ruim voldoende zijn om de opleiding te dragen. De kwaliteit en kwantiteit van het personeel stellen de studenten in staat de beoogde leerresultaten te bereiken. De docentengroep heeft een multidisciplinair, medisch karakter. De studenten leren hierdoor om te reflecteren en om samen te werken met andere beroepsgroepen. Op die manier leren studenten zich als toekomstige ergotherapeuten op master-niveau te positioneren. De multidisciplinariteit wordt gewaardeerd en de docenten stemmen hun lessen af op de inhoud van de ergotherapie. De plannen van de opleiding om meer academische ergotherapeuten het onderwijs binnen te halen wil de commissie met kracht ondersteunen. Daarmee kan de nadruk op de 'ergotherapeutische wetenschap' in de opleiding versterkt worden. Dat is van belang omdat door het beperkte aantal academisch geschoolde ergotherapeuten dat doceert in de masteropleiding, de ergotherapeutische inhoud van het curriculum kwetsbaar is.

Het onderwijs wordt verzorgd door 9 professoren (ZAP) en 3 gastprofessoren. Het betreffen zowel (buiten)gewoon hoogleraars, hoogleraars, als hoofddocenten uit diverse disciplines. Zoals eerder vermeld, hebben de docenten een verschillende, vaak niet-ergotherapeutische achtergrond en doceren ze in meerdere opleidingen. Om de samenhang van zowel het programma als het docentenkorps verder te versterken, stelt de commissie voor om de toekomstige onderwijsdagen meer structureel in te bouwen in het kwaliteitszorgsysteem en om hierin te focussen op de visie en inhoud van het programma en op de groepscohesie. Dit zou incidentele overlap voorkomen en de integratie versterken. Daarnaast dienen de docenten ook te worden aangemoedigd en gehonoreerd om aan diverse onderwijsprofessionaliseringsinitiatieven deel te nemen. De commissie denkt hierbij onder mee aan trainingen rond team-teaching, Blended Learning en masterproefbegeleiding. Met betrekking tot deze onderwijsprofessionalisering, hebben verschillende docenten reeds aan studiemomenten deelgenomen. Er is echter geen structureel scholingsplan voor het personeel wat volgens de commissie wel verwacht kan worden bij een net opgestarte opleiding. Voor de toekomst liggen er kansen om middels gemeenschappelijke

visie- en studiedagen het kernteam van de docenten en promotoren mee te nemen in het bespreken van een gemeenschappelijke visie op toetsing en beoordeling (zie GKW 3), alsmede de inhoud van het curriculum.

De materiele voorzieningen die de opleiding ter beschikking heeft, zijn van degelijke kwaliteit. Het aandachtspunt van de verplaatsingen voor studenten wordt al door de opleiding ter hand genomen. De commissie beveelt wel aan om de voorgestelde strategie van het gebruiken van webcolleges, in de vorm van Blended learning, te plaatsen in een breder perspectief en het in te bedden in de onderwijsvisie van de opleiding. (zie supra). De opleiding wordt voornamelijk georganiseerd op de campus Heymans en Groeninghe in Gent. Al de lokalen zijn uitgerust met audiovisuele en didactische hulpmiddelen. De bibliotheek in de Campus Heymans is ingericht als studielandschap en biedt de nodige ICT faciliteiten waar zowel digitale als papieren tijdschriftartikels met betrekking tot de vakliteratuur kunnen geraadpleegd worden. De volledige campus is uitgerust met WIFI en overall is draadloos internet toegankelijk. De digitale bibliotheek die toegang geeft tot meer dan 60 databanken kan permanent geraadpleegd worden binnen en buiten de universitaire setting. Studenten zijn ingeschreven aan de UGent maar kunnen ook beroep doen op dezelfde faciliteiten als studenten aan de KU Leuven.

Om toekomstige studenten te informeren over de doelstellingen en het programma van de opleiding, worden voor de aanvang van het schakelprogramma in de hogescholen infomomenten voorzien en wordt een informatiemoment georganiseerd aan de Faculteit Bewegingswetenschappen en Revalidatie van de KU Leuven. Hierin wordt zowel informatie gegeven over het schakel- als over het masterjaar. Bij de instroom van de studenten in de masteropleiding wordt voor de eerste les een onthaalmoment georganiseerd. Behalve de doelstellingen van de opleiding worden hierin ook het programma en de onderwijsactiviteiten toegelicht en wordt er praktische informatie verstrekt over onder meer het lessenrooster, de studiebegeleiding, de locatie van de leslokalen, de bibliotheek en het systeem van kwaliteitszorg. Bij de instroom begeleidt de trajectbegeleider studenten met vragen betreffende vrijstellingen of het samenstellen van een studietraject op maat. De commissie vernam dat de trajectbegeleider eveneens het eerste aanspreekpunt bij vragen en problemen over de studieloopbaan is. De commissie stelde vast dat de opleiding bewust omgaat met de kwaliteitszorg van haar programma. Het valt de commissie op dat de studenten in de opleidingscommissie en in de cel interne kwaliteitszorg sterk betrokken zijn wat leidt tot heel korte lijnen waarbij verbeteringen zeer snel tot

stand komen. Tevens is duidelijk dat zowel de opleidingscommissie als de individuele docenten en de curriculummanager goed bereikbaar en toegankelijk zijn. Studenten hebben het gevoel hun mening kwijt te kunnen, en zo ook een bijdrage te kunnen leveren aan de kwaliteitszorg. Ook door de in het zelfevaluatierapport beschreven acties blijkt dat de opleiding bekommerd is om de kwaliteit van de opleiding.

Het oprichten van een toetscommissie (zie GWK 3) ziet de commissie ook als een belangrijke bijdrage tot de kwaliteitszorg van de opleiding alsook het feit dat de opleiding bewust stelt dat ze haar keuzeopleidingsonderdelen zal evalueren en waar nodig zal bijstellen in functie van de noden van het beroepenveld.

Concluderend stelt de commissie dat het onderwijsproces van de opleiding het voor studenten mogelijk maakt om de beoogde leerresultaten te bereiken. De commissie meent dat deze jonge opleiding vanuit een kwaliteitsgerichte aanpak verdienstelijke inspanningen heeft geleverd om een degelijk programma op poten te zetten. Duidelijk verbeterpunt hierbij is een versterking van de methodologische component binnen de wetenschappelijke rol en een integratie van de verschillende rollen. De opleiding slaagt er in een samenhangende leeromgeving te creëren waar voldoende kwalitatief en kwantitatief personeel aanwezig zijn alsook de nodige materiële en immateriële voorzieningen.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 - Gerealiseerde eindniveau

De commissie beoordeelt het gerealiseerde eindniveau als voldoende.

De commissie heeft vastgesteld op basis van het zelfevaluatierapport, de verschillende gesprekken en het ingekeken materiaal dat de opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering. Een expliciet geformaliseerd toetsbeleid heeft de opleiding nog niet. De commissie stelde wel vast dat de opleiding hieraan aan het werken is. Voor de kwaliteitsbewaking van de toetsen werd onder de verantwoordelijkheid van de opleidingscommissie een specifieke toetscommissie opgestart. Deze toetscommissie is geen onafhankelijke losstaande toetscommissie, maar een adviescommissie naar de opleidingscommissie toe.

Deze toetscommissie is samengesteld uit de voorzitter van de opleidingscommissie, ZAP-leden en een facultaire beleidsmedewerker. Ze wordt voorzeten door de secretaris van de opleidingscommissie. De toetscommissie

was op het ogenblik van het bezoek van de commissie aan de slag met het uitschrijven van een opleidingsspecifieke toetsvisie, gebaseerd op de UGent visie en rekening houdend met de kwaliteitsbevragingen en de evaluatie van de opgestelde criteria. Daarnaast is deze toetscommissie bevoegd voor het bewerkstellingen van een consistente kwaliteitswaarborging van elke vorm van toetsing in de opleiding en het bewaken en opvolgen van de validiteit, betrouwbaarheid en transparantie van de toetsing van elk opleidingsonderdeel.

De commissie ondersteunt de noodzaak van de door de opleiding geplande acties binnen de toetscommissie. Op die manier worden enerzijds transparantie en validiteit verhoogd, anderzijds betekent dit dat de opleiding steeds volledig kan garanderen dat studenten een volledig zicht hebben op de criteria voor de beoordeling die gekoppeld moet zijn aan de beoogde leerresultaten. Nu reeds worden de in de opleiding gehanteerde evaluatievormen bepaald door de docenten in samenspraak met de opleidingscommissie. De studenten kunnen deze evaluatievormen steeds terugvinden in de online beschikbare studiefiches per opleidingsonderdeel.

De commissie stelde tevreden vast dat voor verschillende opleidingsonderdelen beoordelingsformulieren werden ontwikkeld. De commissie beveelt aan dit via de toetscommissie voor alle opleidingsonderdelen te realiseren. De commissie ziet hierbij een duidelijke rol voor de toetscommissie. Om te vermijden dat het opbouwen van een expliciet en geformaliseerd toetsbeleid een bureaucratische en niet gedragen oefening wordt, beveelt de commissie aan om alle docenten van de opleiding in dit proces te betrekken en hen waar nodig onderwijskundig verder te scholen (zie GKW 2). Gesprekken tussen diverse docenten over eind- en toetscriteria, zullen ook hun weerslag hebben op een gezamenlijk gedragen curriculum en eindniveau.

De commissie heeft de verschillende door de opleiding gehanteerde evaluatievormen bekeken. De commissie stelde vast dat de opleiding belang hecht aan het analyseren van complexe problemen waarbij zowel kennis als vaardigheden centraal staan. Dit uit zich door het veelvuldige gebruik van de werkvorm 'werkstuk/paper', meestal in combinatie met een mondelinge presentatie en een aanvullende mondelinge toetsing. Deze evaluatievorm wordt in elke rol gebruikt (wetenschap, management en innovatie) vanuit de visie van de opleiding om personen op te leiden tot professionals die scherpzinnig en academisch redeneren, een kritisch oordeel vormen en gefundeerde standpunten durven innemen.

De commissie stelde vast dat het aanwenden van kennis in het programma een belangrijke plaats inneemt. Dit komt onder andere tot uiting in het gebruik van schriftelijke examens en mondelinge examens bij de drie rollen. Uit de gesprekken met docenten en studenten blijkt dat de bij mondelinge toetsing de kritische houding ten opzichte van bestaande kennis en bewustwording van het tijdelijke karakter van kennis aandacht krijgen. De commissie denkt dat het binnen de visie van de opleiding om kritische ingesteldheid te stimuleren, dan ook zou passen indien meer gebruik zou gemaakt worden van peer-evaluatie als evaluatievorm.

De commissie heeft ter voorbereiding van het visitatiebezoek alle masterproeven die reeds in de opleiding werden gemaakt bestudeerd. Dit was mogelijk aangezien de opleiding nog maar één lichting afgestudeerd heeft. Omdat het een eerste reeks masterproeven betrof, heeft de opleiding als controlemiddel van de betrouwbaarheid van de masterproefscores een externe beoordeling gevraagd aan 4 onafhankelijke experts in binnen- en buitenland. Zij dienden deze masterproeven te beoordelen met hetzelfde beoordelingsformulier dat gehanteerd wordt in de opleiding. Het resultaat van deze benchmark is positief gezien de scores van de externe reviewers voor 75% overeenkomen met de beoordeling van de commissarissen.

De masterproeven en andere werkstukken laten een beeld zien met een vrij grote variatie in niveau. Dit weerspiegelt zich ook in het eindcijfer dat de studenten op hun masterproef hebben gekregen. Toch meent de commissie dat (de deels reeds ingezette) verbeteringen nodig zijn om ervoor te zorgen dat de masterproef in de toekomst meer consistent het eindniveau weerspiegelt. De commissie zag dat in enkele gevallen dat een duidelijke en wetenschappelijke onderzoeksmethodologie slechts minimaal aanwezig was. De commissie relateert dit aan de methodologische onderbouwing die expliciet in het programma aanwezig dient te zijn (zie GKW 2).

De masterproef omvat 20 studiepunten. Dit opleidingsonderdeel staat garant voor de wetenschappelijke rol van de opleiding. De commissie meent dat de beoogde leerresultaten van de opleiding ambitieus zijn (GKW 1). Dit omdat naast de wetenschappelijke competenties, met oog op het Vlaamse beroepenveld, eveneens een focus op de aspecten management en innovatie wordt gelegd. De commissie meent op basis van de ingekeken werkstukken en de gesprekken met de studenten dat in de masterproef die de 20 studiepunten van de wetenschappelijke rol omvat, het niet evident is voor de studenten om de ambitieuze beoogde leerresultaten in het wetenschappelijke domein op een gevorderd niveau te behalen. De commissie

twijfelt er niet aan dat de opleiding garandeert dat alle beoogde leerresultaten behaald worden. Uit de masterproeven bleek dat uitzonderlijk een student dit niveau wel kan overstijgen.

Voor de masterproef is een uitgebreid beoordelingsformulier uitgeschreven dat wordt gehanteerd bij de beoordeling ervan. Toch blijkt uit de gesprekken van de commissie dat opvattingen met betrekking tot het proces van beoordelen en berekenen van het eindcijfer voor de masterproef nog verder moeten gepreciseerd worden in functie van de beoogde leerresultaten. De commissie ziet hier een opdracht voor de toetscommissie in samenspraak met alle beoordelende docenten.

Zoals in GKW 2 aangehaald, denkt de commissie dat de opleiding de denkoefening kan maken om de masterproef te versterken. Enerzijds door de methodologische component te versterken, anderzijds door een verhoging van het aantal studiepunten binnen de masterproef. Dit kan door integratie van de drie rollen in de masterproef. Nu verzamelen studenten niet altijd zelf gegevens, maar gaan ze aan de slag met reeds verzamelde gegevens waarop ze analyses doen. Het zelf verzamelen van de gegevens zal de rol van onderzoeker versterken, en zal tevens de ontwikkeling van de competenties van de rol van manager en innovator ondersteunen. Ook doelmatigheidsonderzoek en implementatieonderzoek zijn vormen van onderzoek waarbij de rollen wetenschapper, manager en innovator goed geïntegreerd kunnen worden. Ondanks dat het participeren van studenten in bestaande onderzoekslijnen positief is, zouden studenten in dat geval tevens kunnen worden aangemoedigd om te kijken naar eigen, innovatieve onderzoeksonderwerpen en onderzoeksvragen, zodat ook voor werkveldplekken waar geen onderzoekslijn loopt, toch aan onderzoek en innovatie kan worden gewerkt. Dit vereist een andere benadering van het programma en toetsing die het mogelijk zou maken de opleiding naar een nog hoger niveau te tillen.

De commissie geeft in dit kader de suggestie mee om te overwegen het totale aantal toetsen in het masterjaar opnieuw te bekijken en te analyseren of het mogelijk is om te komen tot een integratie van onderdelen en daarmee tot een reductie van het nu grote aantal toetsen. Op die manier wordt de integratie van onderwerpen en studieonderdelen versterkt wordt en de beoogde verdieping en het vermogen kennis en inzichten te integreren en herformuleren op een degelijke manier getoetst kan worden.

De commissie heeft de inzetbaarheid van de afgestudeerden op de arbeidsmarkt bekeken alsook de doorstroom naar een vervolgopleiding. Hierbij moet opgemerkt worden dat deze laatste gegevens nog beperkt voor handen zijn omdat de opleiding nog jong is. Uit de gesprekken van de commissie met alumni en het beroepenveld, blijkt dat de masteropleiding als een onmiskenbare meerwaarde wordt gezien voor en door het Vlaamse beroepenveld. De commissie stelt vast dat de alumni een hoge mate van inzetbaarheid op de arbeidsmarkt hebben en dat zij ook terecht komen in banen die passen bij het masterniveau. De commissie verwacht op basis van haar gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken dat op korte termijn ook de doorstroom naar een doctoraatstraject op gang zal komen. Dit alles maakt duidelijk dat de sterke aansluiting die al gezien werd in de formulering van de beoogde leerresultaten op de behoefte van het werkveld wordt waargemaakt. De opleiding onderneemt tevens acties om het werkveld verder te sensibiliseren voor de inzetbaarheid van de opleiding. Het huidige rendement van de opleiding ligt hoog, maar gezien er nog maar één volledig jaar met afgestudeerden is, kunnen hieruit geen absolute conclusies worden getrokken.

Concluderend: Het gerealiseerd eindniveau sluit goed aan bij de vraag vanuit het werkveld en de alumni in Vlaanderen. Volgens het werkveld voldoet de huidige opleiding duidelijk aan een vraag en vult een leemte in de beroepspraktijk op. De commissie is van mening dat dit een belangrijke eerste stap is in de verdere professionalisering en verwetenschappelijking van de ergotherapie. Het toetsen wordt als voldoende beschouwd. De voorgenomen acties van de toetscommissie zullen tot verbeteringen leiden, zoals het transparanter maken van beoordelingen. Het toetsen gebeurt op een degelijke manier en zal in de toekomst nog versterkt worden door de realisaties binnen toetscommissie. Een masterproef met meer studiepunten, waardoor een combinatie van de drie rollen in de masterproef mogelijk zou zijn, zal het wetenschappelijke niveau verder verstevigen. Ondanks deze aanbeveling tot verbetering toont de opleiding aan dat ze beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering en toont de opleiding aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Integraal eindoordeel van de commissie

Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau	G
Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsproces	V
Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau	V

Vermits generieke kwaliteitswaarborg 1 als goed wordt beoordeeld, generieke kwaliteitswaarborg 2 als voldoende en generieke kwaliteitswaarborg 3 als voldoende, is het eindoordeel van de opleiding master of Science in de Ergotherapeutische Wetenschap, conform de beslisregels, voldoende.

Samenvatting van de aanbevelingen in het kader van het verbeterperspectief

Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau

- Formuleer een leerresultaat met betrekking tot de implementatie van de uitkomsten van onderzoeken
- Blijf aandacht besteden aan de veranderingen in het internationale wetenschapsdomein

Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsproces

- Streef naar meer integratie van de rollen in de opleidingsonderdelen
- Richt een opleidingsonderdeel gericht op methodologie en wetenschappelijk onderzoek in de ergotherapie in
- Overweeg de drie rollen expliciet in de masterproef te combineren
- Versterk de creatieve kennisontwikkeling in verschillende onderwijsvormen
- Uniformiseer begeleiding masterproeven en versterk de informatievoorziening
- Stimuleer docentmobiliteit
- Versterk het aantal academisch ergotherapeutisch geschoolde docenten
- Versterk de onderwijsprofessionalisering

Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau

- Realiseer de beoogde doelstellingen van de toetscommissie onder meer in het kader van de masterproef
- Maak gebruik van peer-evaluatie, naast de bestaande beoordelingsvormen om de kritische ingesteldheid van studenten te bevorderen
- Combineer verschillende evaluaties
- Expliciteer de beoordelingscriteria ten behoeve van duurzame consistente beoordelingen

BIJLAGE

Personalialia van de leden
van de visitatiecommissie

Fenna van Nes werkt sinds bijna 20 jaar in het hoger onderwijs nadat zij als ergotherapeut verschillende functies in de ouderenzorg had vervuld. Op dit moment is zij hoofddocent en senior onderzoeker bij de Hogeschool van Amsterdam en Director Education van de European Master of Science in Occupational Therapy.

Fenna is actief in verschillende Europese netwerken voor ergotherapeuten. In dat kader heeft zij onder andere samen met Europese partners een gesubsidieerd Intensive Programme ontwikkeld, gericht op het toegankelijk maken van onderzoeksresultaten voor de praktijk. Ook ontwikkelt en verzorgt ze regelmatig workshops op internationale congressen.

Haar onderwijs- en onderzoekactiviteiten richten zich voornamelijk op ouderen. Zij was één van de ontwikkelaars van het Gezond Actief Ouder Worden programma dat intussen is opgenomen in het project “Sociale participatie en regieversterking ouderen op wijkniveau” in het programma Urban Vitality van de Hogeschool van Amsterdam en daarin in multidisciplinaire samenwerking verder wordt ontwikkeld en onderzocht. In 2013 promoveerde zij aan de Vrije Universiteit in Amsterdam op een proefschrift over veranderingen in dagelijkse activiteiten van oudere echtparen bij achteruitgang van de gezondheid.

Ton Satink is in 1991 afgestudeerd als ergotherapeut en heeft daarna zowel in Nederland als Indonesië gewerkt. Hierbij heeft hij diverse functie vervuld in de Pijn en Neuro revalidatie. Ruim 15 jaar is Ton Satink werkzaam in het hoger onderwijs. Op dit moment is hij hoofddocent en promovendus bij de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en stafdocent van de European Master of Science in Occupational Therapy.

Ton is actief in diverse netwerken voor ergotherapeuten in binnen en buitenland. Op nationaal niveau is hij betrokken bij een netwerk voor ergotherapie en onderzoek en lid van de adviescommissie onderzoek van de beroepsvereniging. Daarnaast is hij ook actief in Europese netwerken zoals de Enothe, lid van de International Society of Occupational Science en het Narrative Network.

De onderwijsactiviteiten van Ton richten zich voornamelijk op de kern van de ergotherapie, zelfmanagement, en onderzoeksmethodologie. Als promovendus is Ton verbonden aan het lectoraat Neurorevalidatie van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en voert hij Ton een promotieonderzoek uit met als onderwerp “Zelfmanagement in de Neurorevalidatie”

bij de universiteit Radboudumc. In 2013 heeft Ton op basis van zijn onderzoek en vele publicaties, en de verbinding die hij legt tussen onderzoek en onderwijs op de hogeschool, de HAN-onderzoeksprijs ontvangen.

Edith Cup werkt als leidinggevende van de sectie ergotherapie en als senior onderzoeker op de afdeling revalidatie van het Radboudumc te Nijmegen. Naast de dagelijkse leiding van de sectie ergotherapie ligt haar focus op het mogelijk maken, uitvoeren en begeleiden van vooral praktijkgericht (promotie)onderzoek.

Hierbij wordt samengewerkt met cliënten (organisaties), studenten, docenten van de opleiding Ergotherapie van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Het betreft veelal het ontwikkelen of aanpassen van interventies op basis van vragen uit de praktijk. Deze interventies worden vervolgens eerst kleinschalig onderzocht en, indien veelbelovend, wordt subsidie aangevraagd voor grotere studies. Een voorbeeld van deze aanpak is het multicentered onderzoek naar het programma Energiek, een multidisciplinair zelfmanagementprogramma voor mensen met een chronisch neurologische aandoening en vermoeidheid.

Vóór haar rol als leidinggevende werkte Edith ruim 20 jaar als ergotherapeut. Na het volgen van de studie gezondheidswetenschappen (cum laude afgerond in 1998) was ze betrokken bij diverse onderzoeksprojecten met name op gebied van neurologie. Ook schreef ze mee met evidence based richtlijnen waaronder de ergotherapie-richtlijn CVA. In 2011 promoveerde Edith op het onderwerp 'Ergotherapie, fysiotherapie en logopedie bij neuromusculaire aandoeningen, een evidence based benadering'.

Edith is mede-oprichter van het Netwerk Ergotherapie Onderzoekers Nijmegen. Dit netwerk is gericht op het elkaar inspireren en versterken en heeft geleid tot samenwerking in verschillende scholings- en onderzoeksprojecten

Jantina Kroese is in 2000 afgestudeerd als ergotherapeut en daarna gestart als ergotherapeut in het Medisch Centrum Alkmaar. In Suriname heeft ze in de periode van 2005 tot en met 2007 de afdeling ergotherapie weer opgebouwd en mogelijkheden gecreëerd voor meer formatie-uren. Daarnaast heeft ze gedoceerd aan verpleegkundigen en verzorgende van ziekenhuizen en verpleeghuizen binnen Paramaribo op het gebied van neurorevalidatie.

Nu is Jantina Kroese werkzaam op de polikliniek Reade binnen het Amsteland Ziekenhuis in Amstelveen. In mei 2014 heeft ze haar opleiding Master EBP aan de UvA afgerond en vindt de officiële diplomering in oktober 2014 plaats. Haar Master Thesis betrof onderzoek naar factoren 'steun van de bedrijfsarts' en 'eigen gerapporteerde werkvermogen' op werkherhvatting na borstkanker in samenwerking met Antoni van Leeuwenhoek Amsterdam.

Ze vervult naast de werkzaamheden binnen Reade diverse nevenfuncties. Sinds juli 2013 is ze actief lid binnen de commissie internationale betrekkingen van Ergotherapie Nederland (EN) en is ze voorzitter van de vakgroep ergotherapie en oncologie. Bij de WHO heeft zij het integraal werken binnen de ergotherapie en oncologie onder de aandacht gebracht wat positief is ontvangen. De verwachting is dat publicatie door WHO in begin 2015 volgt.

VERIFIEERBARE FEITEN

Ergotherapeutische Wetenschap

Een evaluatie van de kwaliteit van de Master of Science in de
Ergotherapeutische Wetenschap aan de Vlaamse universiteiten

www.vluhr.be/kwaliteitszorg Brussel – oktober 2014

vluhr

VERIFIEERBARE FEITEN

Algemeen

Hoofdstuk I Bezoekschema

Per instelling

Hoofdstuk II Lijst met de opleidingsspecifieke leerresultaten in relatie tot de Vlaamse Kwalificatiestructuur

Hoofdstuk III Schematisch programmaoverzicht met vermelding van het aantal studiepunten per opleidingsonderdeel

Hoofdstuk IV Omvang van het ingezette personeel in VTE, ingedeeld naar categorie van aanstelling

Hoofdstuk V Instroomgegevens, doorstroomgegevens en totaal aantal studenten

Hoofdstuk VI De studieduur tot het behalen van het diploma per instromende cohorte en de gemiddelde studieduur per afstuderende cohorte

Hoofdstuk VII Overzicht van de belangrijkste activiteiten van de opleiding met betrekking tot internationalisering conform de visie van de opleiding, met minimaal de mobiliteit op basis van internationaal aanvaarde definities

UGent

voorbereiding

start	einde	duur	
15:00	19:00	4:00	intern beraad visitatiecommissie
19:00			avondmaaltijd visitatiecommissie

Dag 1

start	einde	duur	
9:00	10:00	1:00	intern beraad visitatiecommissie + inkijken cursussen, nota's en examenopgaven
10:00	11:30	1:30	gesprek met opleidingsverantwoordelijken en opstellers van het zelfevaluatie rapport
11:30	11:45	0:15	intern werkoverleg
11:45	12:45	1:00	studenten
12:45	14:15	1:30	middagmaal + inkijken documenten
14:15	15:15	1:00	docenten
15:15	16:00	0:45	bezoek commissieleden onderwijsruimten, practicumlokalen, bibliotheek e.d.
16:00	16:45	0:45	ondersteuners
16:45	17:30	0:45	intern werkoverleg
17:30	18:30	1:00	gesprek met de afgestudeerden + beroepenveld
18:30	19:30	1:00	informele ontmoeting
19:30			avondmaaltijd commissie

Dag 2

start	einde	duur	
9:00	10:00	1:00	spreekuur en aanvullende gesprekken op uitnodiging van de commissie
10:00	10:30	0:30	gesprek met de opleidingsverantwoordelijken
10:30	12:30	2:00	intern beraad van de commissie, voorbereiding mondelinge rapportering
12:30			mondelinge rapportering

Lijst met de opleidingsspecifieke leerresultaten in relatie tot de Vlaamse Kwalificatiestructuur

Tabel 1.1 De leerresultaten uit de wetenschappelijke rol

Code	Leerresultaat	Leerresultaat behaald in het schakeljaar	DLR	VKS niveau 7	Competentiemodel UGent
MW.1	In het kader van een multi- of unidisciplinair onderzoeksproject zelfstandig data verzamelen, verwerken en interpreteren				
MW.1.1	Zelfstandig een maatschappelijk relevante onderzoeksvraag opstellen gefundeerd vanuit de domeinspecifieke wetenschappelijke literatuur.	SW.3, SW 5	1	VKS 7.2	Wetenschappelijke competentie
MW.1.2	Volledig autonoom een transparant ergotherapeutisch onderzoeksvoorstel uitschrijven, rekening houdend met alle ethische aspecten.	SW.1, SW.3, SW. 4	1	VKS 7.2	Wetenschappelijke competentie
MW.1.3	Zelfstandig de adequate statistische toetsen(kwantitatief onderzoek) en analysetechnieken (kwalitatief onderzoek) selecteren en toepassen op de verzamelde data teneinde een antwoord te krijgen op de ergotherapeutische onderzoeksvraag.	SW.1, SW.2	2	VKS 7.2 VKS 7.3	Wetenschappelijke competentie
MW1.4	De geanalyseerde onderzoeksresultaten op hun waarde beoordelen en relateren aan de bestaande literatuur met betrekking tot ergotherapie en occupational science.	SW. 5, SW.6, SW.7	3	VKS 7.2	Wetenschappelijke competentie
MW.2	De verwerkte gegevens op een wetenschappelijk en ethisch verantwoorde wijze rapporteren en presenteren aan professionelen in de maatschappij.				
MW.2.1	Een diepgaande kennis over het bestudeerde ergotherapeutische (en/of occupational science) onderwerp bewijzen aan vak- en niet-vakgenoten door middel van een presentatie en een publiceerbaar schriftelijk rapport.	SW.7	3,6	VKS 7.1	Competentie in samenwerken en communiceren Maatschappelijke competentie
MW.2.2	De geanalyseerde onderzoeksresultaten vertalen naar de ergotherapeutische praktijk en verantwoordelijkheid opnemen voor de onderzoeksresultaten.	SW.6	4	VKS 7.3	Beroepsspecifieke competentie

Code: M= masterjaar, W= wetenschappelijke rol, S= schakeljaar; DLR: domeinspecifiek leerresultaat; VKS: Vlaamse kwalificatiestructuur

Tabel 1.2 De leerresultaten uit de management-rol

Code	Leerresultaat	Leerresultaat behaald in het schakeljaar	DLR	VKS niveau 7	Competentiemodel UGent
MM.1	Leidinggevende functie opnemen binnen een ergotherapeutische setting.				
MM.1.1	Kennis hebben van de samenwerkingsprocessen van werknemers en inzicht hebben in de verschillende manieren van leidinggeven aan professionelen in de gezondheids- en welzijnszorg.	SM.4, SM.7	8	VKS 7.1	Intellectuele competentie
MM.1.2	Plannen, organiseren en leiding geven aan professionelen in de welzijns- en gezondheidszorg (en specifiek de ergotherapie-setting) in het kader van beginnend leiderschap en hiervoor de volledige verantwoordelijkheid dragen.	SM.7	8	VKS 7.4 VKS 7.5	Beroepsspecifieke competentie Competentie in samenwerken en communiceren
MM.2	Volgens de principes van projectmanagement een project opstarten, begeleiden, uitvoeren, evalueren en bijsturen.				
MM.2.1	Rekening houdend met de specifieke context, subsidiëring en accountability een beroepsgericht project opstarten, uitvoeren, evalueren en bijsturen vanuit de basisbegrippen van accrual accounting.	SM.2, SM.6,	7	VKS 7.1 VKS 7.2 VKS 7.3 VKS 7.4	Beroepsspecifieke competentie Competentie in samenwerken en communiceren
MM.2.2	Een oordeel vormen over hoe een financieel-economische rapportering tot stand komt en hoe deze rapportering zicht geeft op de financiële situatie van de ergotherapeutische setting om het financieel beheer van de dienst (en de welzijns- en gezondheidszorginstelling) zelfstandig te realiseren.	SM.6, SM.7	8	VKS 7.1	Beroepsspecifieke competentie Maatschappelijke competentie
MM.3	Algemene preventie- en gezondheidsmaatregelen ontwikkelen en advies verlenen in functie van het (politieke) beleid en de wetgeving.				
MM.3		SM.1, SM.2, SM.3, SM.5, SM.6	9	VKS 7.2 VKS 7.5	Beroepsspecifieke competentie
MM.4	Beleidsontwikkelingen kaderen binnen een nationaal en internationaal kader.				
MM.4.1	Het Belgische gezondheidszorgsysteem kaderen binnen de verschillende typologieën van zorgsystemen en hiermee rekening houden in de ergotherapeutische praktijkvoering en -organisatie.	SM.1, SM.3, SM.7	10	VKS 7.1 VKS 7.3	Beroepsspecifieke competentie
MM.4.2	Vanuit een inzicht in de toenemende impact van het Europese gezondheidsbeleid op de nationale gezondheidszorgstelsels zelfstandig beleidsontwikkelingen kunnen voorstellen.	SM.1, SM.3, SM.7	10	VKS 7.3 VKS 7.5	Beroepsspecifieke competentie

Code: M= masterjaar, M= management-rol

Tabel 1.3 De leerresultaten uit de innovatie-rol

Code	Leerresultaat	Leerresultaat schakeljaar	DLR	VKS niveau 7	Competentie-model UGent
MI.1	Ergotherapeutische theorie- en praktijkmodellen analyseren, vergelijken en evalueren om vervolgens nieuwe of aangepaste modellen te kunnen ontwikkelen.				
MI.1.1	Op basis van wetenschappelijke literatuur en de doelgroep-gerelateerde toepasbaarheid een gefundeerde keuze maken uit de gepubliceerde ergotherapeutische praktijk- of procesmodellen en dit verwerken in het klinisch beslissingsproces.	SI.2 SW.3, SW.6, SW.7	11	VKS 7.1 VKS 7.2 VKS 7.3 VKS 7.4	Beroepsspecifieke competentie
MI.1.2	De autonoom gekozen ergotherapeutische praktijk en procesmodellen integreren in de interventies binnen de relevante welzijns- en gezondheidszorginstellingen bij kinderen, volwassenen en bij ouderen en hiervoor verantwoordelijkheid dragen.	SI.2 SW.3, SW.6, SW.7	11	VKS 7.3 VKS 7.6	Beroepsspecifieke competentie
MI.1.3	De onzekerheden, ambiguïteit en de grenzen van de specifieke ergotherapeutische kennis erkennen en herkennen binnen een mono- en multidisciplinair kader en vanuit deze ingesteldheid via de juiste wetenschappelijk methodes een bijdrage leveren aan de body of knowledge van ergotherapie en/of 'occupational science'.	SI.2 SW.3, SW. 5, SW.6, SW.7	12	VKS 7.4	Beroepsspecifieke competentie
MI.2	Bijdragen aan de ontwikkeling van ergotherapeutische of multidisciplinaire 'evidence based' richtlijnen voor de diagnostiek en behandeling van specifieke en complexe problematieken.				
MI.2.1	Autonoom onderzoeksresultaten kritisch en wetenschappelijk evalueren en deze vertalen en implementeren in de preventie, diagnostiek, behandeling en adviesverlening bij complexe ergotherapeutische probleemstellingen.	SI.1 SW.1 tem SW.7	4	VKS 7.2 VKS 7.3 VKS 7.4 VKS 7.5	Beroepsspecifieke competentie
MI.2.2	Bijdragen aan het ontwikkelen van ergotherapeutische en/of multidisciplinaire 'evidence based' richtlijnen voor de diagnostiek en behandeling van specifieke en complexe ergotherapeutische probleemstellingen.	SI.1 SW.1 tem SW.7	4	VKS 7.2 VKS 7.3 VKS 7.4	Beroepsspecifieke competentie
MI.2.3	De opgedane kennis ivm de ergotherapeutische 'evidence based' interventie beschikbaar maken voor gebruik door praktiserende ergotherapeuten dmv disseminatie in rapporten en tijdschriften.	SI.1 SW.1 tem SW.7	4	VKS 7.2 VKS 7.3 VKS 7.4	Competentie in samenwerken en communiceren
MI.3	Op een gerichte manier nieuwe tendensen en richtlijnen implementeren in een team.				

MI.3.1	Teamleden en collega's op een professionele manier informeren en begeleiden met betrekking tot het implementeren van gespecialiseerde wetenschappelijke kennis en specifieke complexe ergotherapeutische vaardigheden rekening houdend met de ethische en deontologische code binnen een mono- of multidisciplinaire setting.	SI.1, SI.2 SW.5, SW.6 SM.4, SM6	5	VKS 7.5 VKS 7.6	Competentie in samenwerken en communiceren
MI.4	Een actieve houding vertonen voor beroepsvernieuwing en levenslang leren en hierbij oog hebben voor de maatschappelijke veranderingen van de éérentwintigste eeuw.				
MI.4.1	Zich levenslang verder ontplooiën en bijscholen op zowel klinisch en/of wetenschappelijk vlak vanuit een academisch wetenschappelijke ingesteldheid.	SI.2 SW.6, SW.7 , SM.6	6	VKS 7.1	Maatschappelijke competentie
MI.4.2	De maatschappelijke ergotherapeutische consequenties en noden duiden vanuit de demografische evolutie.	SI.2 SW.6, SW.7 SM.3, SM.5,	9	VKS 7.1	Maatschappelijke competentie
MI.4.3	Inzicht hebben in de veranderende maatschappelijke kijk op ziekte en gezondheid en de paradigmashift van een biomedisch naar een bio-psycho-sociaal en ecologische manier van redeneren in de gezondheidszorg kunnen beargumenteren en integreren in de klinische setting.	SI.2 SW.6, SW.7 SM.3, SM.5, SM.6	6	VKS 7.1	Maatschappelijke competentie
MI.5	Het beroep en het werkveld vergelijken met die van andere hulpverleners in nationale en internationale context, hierbij de rol en het beroep van de ergotherapeut onderzoeken en ondersteunen.	SI.2 SW.3 SM.1, SM.5	7	VKS 7.1 VKS 7.5	Maatschappelijke competentie
MI.6	De basisconcepten van het menselijk handelen (occupatie) voortdurend in vraag stellen, data verzamelen en een bijdrage leveren aan de <i>body of knowledge</i> van occupational science.	SI.2 SM.3	12	VKS 7.4	Competentie in één of meerder wetenschappen
MI.7	Ergotherapeutische interventies op wetenschappelijke gronden evalueren en het methodisch handelen van zichzelf en anderen bijsturen.				
MI.7.1	Geïndividualiseerd bijsturen van complexe ergotherapeutische dossiers in functie van het opstellen van een 'evidence based' behandelprotocol.	SI.1, SI.2 SW.1 tem SW.7	5	VKS 7.5	Beroepsspecifieke competentie
MI.8	De principes van <i>clinical</i> en <i>scientific reasoning</i> kennen en toepassen.				
MI.8.1	Gespecialiseerde kennis hebben van de etiologie, de pathogenese en de symptomatologie van specifieke en complexe ziektebeelden (naar keuze), deze integreren in het proces van klinisch redeneren om vervolgens autonoom te generaliseren naar niet gekende, maar tevens complexe ziektebeelden.	SI.1, SI.2 SW.6 SM.4, SM.6.	5	VKS 7.1	Intellectuele competenties

Code: M= masterjaar, I= innovatie-rol

De opleidingsonderdelen geclusterd per beroepsrol met aanduiding van het aantal studiepunten (SP)

Rol	SP	Opleidingsonderdelen	SP	Locatie
De Wetenschappelijke rol	20	Masterproef	20	Locatie afh. v. promotor
De Management-rol	20	Management binnen de gezondheidszorg	6	KU Leuven UAntwerpen
		Beleidsontwikkelingen in gezondheidszorg in nationaal en internationaal perspectief	6	UGent
		Economische aspecten van gezondheidszorg	4	UGent
		Non profit accounting	4	UGent
De Innovatie-rol	20	Klinisch en wetenschappelijk redeneren met betrekking tot bijzondere vraagstukken over specifieke doelgroepen:	15	UGent
		fysieke en psycho-sociale problemen bij volwassenen*		UGent
		fysieke en neurologische problemen bij kinderen**		KU Leuven
		psychiatrische en ontwikkelingsstoornissen bij kinderen**		UGent
		neurologische problemen bij volwassenen**		UGent
		psychiatrische problemen bij volwassenen**		UGent
		fysieke, neurologische en psychiatrische problemen bij ouderen**		UGent
		Filosofisch en ethische vraagstukken in de ergotherapie	5	UGent

*verplicht opleidingsonderdeel, **keuze-opleidingsonderdeel.

Omvang van het ingezette personeel naar categorie van aanstelling

Ambt	Naam	Faculteit/ Departement / Vakgroep (Instelling)	VTE aan de instelling	Aantal studiepunten aan de opleiding*
Gewoon hoogleraar	Kurt Audenaert	Volwassenpsychiatrie (UGent)	20,00	8
	Jan De Bleecker	neurologie (UGent)	10,00	4
	Walter Sermeus	ziekenhuis- en verplegingswetenschap (KU Leuven)	100,00	3
	Paul Van Royen	huisartsgeneeskunde (UAntwerpen)	100,00	3
Hoogleraar	Lieven Annemans	gezondheidseconomie (UGent)	100,00	2
	Hilde Feys	neuromotorische revalidatie (KU Leuven)	100,00	4
Hoofddocent	Johan Christiaens	accountancy (UGent)	100,00	4
	Nele Van den Noortgate	geriatrie (UGent)	5,00	4
	Dominique Vandijck	gezondheidseconomie (UGent)	10,00	2
Gastprofessor	Ignaas Devisch	medische filosofie en ethiek (UGent)	50,00	5
Gastprofessor	Daphne Kos	ergotherapeutische wetenschap (KU Leuven)	40,00	5
Gastprofessor postdoctoraal onderzoek	Dominique Van de Velde	ergotherapeutische wetenschap (UGent)	100,00	8

*Het aantal studiepunten hier opgelijst hoeft niet overeen te komen met het werkelijke aantal studiepunten waarvoor de lesgever verantwoordelijk is, maar is verdeeld a rato van de reële onderwijsbelasting van de opleidingsonderdelen.

Omvang van het ingezette personeel naar geslacht en leeftijd

AANTALLEN		Geslacht		Leeftijdscategorie					Totaal
		M	V	20-29	30-39	40-49	50-59	60-65	
ZAP		6	3	0	1	4	4	0	9
Gastprofessoren		2	1	0	0	3	0	0	3
AAP	Mandaat-assistent	0	2	0	2	0	0	0	2
	Praktijk-assistent	1	0	1	0	0	0	0	1
	Doctor-assistent	0	0	0	0	0	0	0	0
BAP buiten werkingskredieten		0	2	0	0	1	0	1	2
ANDEREN (ondersteuning en begeleiding)		1	8	0	2	1	4	2	9

Instroom- en doorstroomgegevens - Datawarehouse Hoger Onderwijs Benchmarkrapport hoger onderwijs – laatste update 27 april 2013

Datawarehouse Hoger Onderwijs
Onderwijs en Vorming

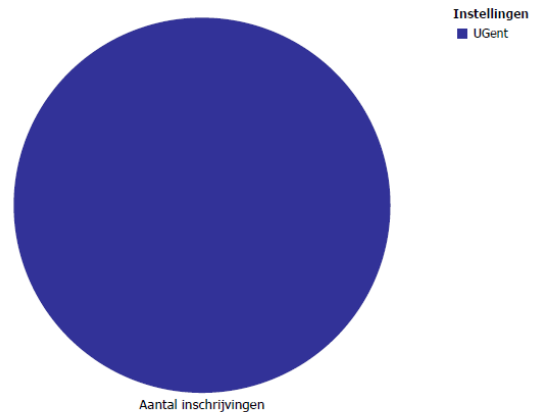
Profiel opleiding ergotherapeutische wetenschap MA (ergotherapeutische wetenschap MA - 1458 60)

Academiejaar 2012 - 2013

Geografische spreiding inrichtende instellingen

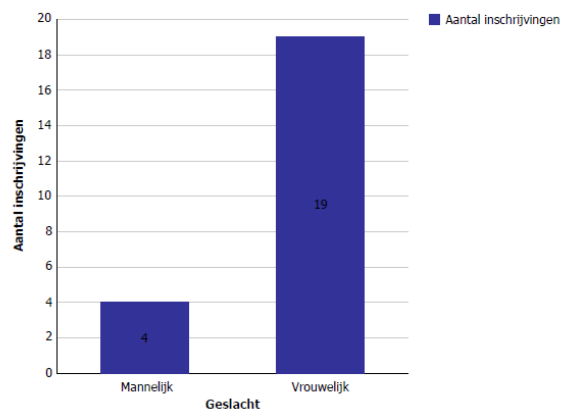
Proportioneel marktaandeel van de inrichtende instellingen

Aantal inschrijvingen instellingen

Instelling	Aantal inschrijvingen
UGent	23

Verdeling geslachten

Opleiding ergotherapeutische wetenschap MA - Instelling UGent Kengetallen

Aantal inschrijvingen en diploma's

Cijfers voor niet afgesloten academiejaren betreffen de status op 27-apr-13
UGent

	Voltijds	Niet-voltijds	Mannelijk	Vrouwelijk	Generatie- studenten	Beurs- studenten	Diploma behaald	Herkomst ASO	Herkomst TSO	Herkomst BSO	Herkomst KSO	Herkomst Andere	Totaal aantal inschrijvingen
Academiejaar 2012 - 2013 **	16	7	4	19	0	nvt	0	11	4	0	1	7	23

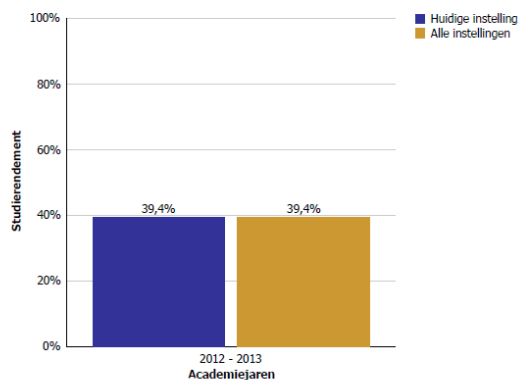
* = Brondata afkomstig uit Databank Tertiair Onderwijs. Let op: definities voor data kunnen verschillend zijn met gegevensdefinities uit de huidige databank DHO (vanaf 2008-2009).

** = Cijfers voor niet afgesloten academiejaren. Status op 27-apr-13

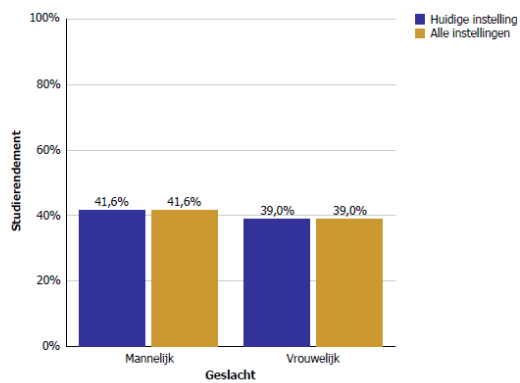
Opleiding ergotherapeutische wetenschap MA - Instelling UGent

Studierendement

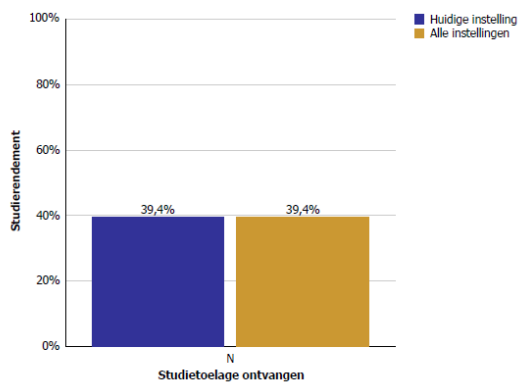
Evolutie alle beschikbare academiejaren

Verdeling per geslacht in 2012 - 2013

Verdeling per beursstudent J/N in 2012 - 2013

Gezien de laatste update van deze cijfers van DHO is gebeurd op 27 april 2013 geeft dit een onvolledig beeld van het studie- en diplomarendement. Om deze reden werd beslist om hierin tevens de eigen slaagcijfers van het masterjaar op te nemen. Zie hiervoor onderstaande tabel:

Aantal studenten per subklasse x	Verworven studiepunten in dit academiejaar (% van de opgenomen studiepunten y)						percentage studenten per subklasse y	Verworven studiepunten in dit academiejaar (% van de opgenomen studiepunten y)					
	Aantal studenten in deze subklassen							Percentage studenten in deze subklassen					
	y=0	0<y<=2,5%	2,5<y<=50%	50<y<=75%	75<y<=100%	y=100%		y=0	0<y<=2,5%	2,5<y<=50%	50<y<=75%	75<y<=100%	y=100%
2	0	0	0	0	0	2	9,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	9,1
4	0	0	0	0	4	0	18,2	0,0	0,0	0,0	0,0	18,2	0,0
16	0	0	0	3	1	12	72,7	0,0	0,0	0,0	13,6	4,5	54,5
22	0	0	0	3	5	14	100	0,0	0,0	0,0	13,6	22,7	63,6
22	0	0	0	3	5	14	100	0,0	0,0	0,0	13,6	22,7	63,6

Overzicht van recente activiteiten met betrekking tot internationalisering

Teacher exchange en lezingen	Van de Velde D.	Polen, Wroclaw		6-06-2013
		Turkije, Istanbul and Acibadem University		6-11-2013
	Kos D.	Milan, Italy		10-11-2012
		Copenhagen, Denmark		04-10-2013
Student exchange - masterproef	Cole D.	Ethiopië		Semester 1 2012
Begeleiding door internationale promotor	Van Geel S.	Australië		
Internationalisation@home: Interdisciplinary international course in Medicine and Health Sciences	Prof. dr. Jan Gerris	Universiteit Gent	Health Care in India	8 -10-2013
	Prof. dr. Sonia Dias	University of Lisbon Portugal	Determinants and public health challenges	17 10 2013
	Dr. S. Pruthvish	M S Ramaiah Hospital Bangalore, India	Community Health work in Kaiwara	22 10 2013
	Prof. dr. Klasien Horstman	Maastricht University Nederland	Public health struggling with science and democracy	5 11 2013
	Clive Needle	Director EuroHealthNet	Insights in EU health policy making, the role and successes of advocacy initiatives	12 11 2013
	Prof. Jenna Panter	Cambridge University U.K.	Active travel: How and why?	26 11 2013
	Prof. dr. Arne Eide and Kjersti Vik	Trondheim University Norway	Participation, the new language in healthcare and social welfare	10 12 2013
	Dr. Jan Kottner	Charité Universitätsmedizin Berlin, Germany	Quality in healthcare and statistical process control thinking	17-12-2013
Lopende acties	Samenwerken met buitenlandse partnerinstellingen onder meer via ENOTHE in het kader van gezamenlijke leerresultaten, docenten- en studentenuitwisseling. Gesprekken zijn lopende met opleiding in Canada voor gezamenlijk onderzoek en onderwijs.			
Geplande acties	Het grondig bestuderen van mogelijkheden tot het aanbieden van Engelstalige opleidingsonderdelen			
	Het structureel inbouwen van studentenmobiliteit.			
	Uitnodigingen van internationale sprekers in het kader van de keuze-opleidingsonderdelen			